

Fer front al destí

ESTER SEGUÍ BRUNET

La biografia de la banyolina Bàrbara Julbe apareix reflectida en la seva primera novel·la, ja que n'és la principal font d'inspiració. La periodista de *La Vanguardia* i RAC1 cedeix part de l'experiència personal de perdre el fill que esperava a la Ivet, la protagonista.

On em portin els ametllers il·lustra, d'una banda, les qualitats narratives de l'autora i, de l'altra, les il·lusions trencades d'una mare. L'estructura del llibre és d'aparença senzilla, malgrat que tant en el primer capítol com en el denominat «Per què?» Julbe opta volgutament per la narració en primera persona. Commou la senzillesa amb què explica el truncament del seu projecte de vida i com fer-hi front.

Amb un magnífic domini de les emocions, l'amor, la feina, la vida sentimental i els secrets amagats de la família alimenten el dia a dia de la Ivet, que es veu sotragada amb el dolor indescriptible de perdre un fill al cinquè mes de gestació.

La novel·la es desenvolupa a través dels personatges i la relació que s'estableix entre ells. Sense perspectives de feina, la Ivet i el seu company Pau marxen de Banyoles cap a Mallorca per emprendre una nova vida. Les descripcions del mirador de na Burguesa, de tradicions com el ball dels cossiers,

de pobles com Montuïri o la plasmació del parlar mallorquí enriqueixen una trama en què una de les figures centrals és l'àvia Maria: «Era una dona que havia crescut en un altre temps, uns anys en què faltava el plat a taula i els valors entre la gent eren uns altres». Els records de la Guerra Civil, la por que passava mentre s'amagava al soterrani de la botiga de queviures de la família i, sobretot, un rellotge aturat en el temps seran útils per acompanyar el camí interior de la Ivet, que passa de la inseguretat, la por, la pressió que li fa la mare i l'angoixa pel futur a encarar una dura realitat.

També els ametllers, que floreixen en ple hivern, apareixen com el símbol perfecte del viatge interior que la Ivet es veu obligada a fer en aquesta novel·la, mitjançant una sèrie d'imatges corprenedores com la seva valentia: «Les persones s'haurien d'assemblar a aquest tipus d'arbres [...]. Florir, tenir esperança, encara que tot sembli acabat». En el fons, tot i formular preguntes de resposta difícil («Per què has marxat? Tenies por?»), la novel·la al final llança un missatge optimista i estableix que l'esperança sempre és possible.

JULBE, Bàrbara
On em portin els ametllers

Editorial Gregal

Maçanet de la Selva, 2017. 202 p.

Àlbum guia de la Costa Brava, carta de navegació

ROSA MARIA GIL TORT

Si voleu conèixer la Costa Brava de veritat i una part important de la història del país, no podeu deixar de llegir aquest esplèndid testimoni de com va començar tot. En el que explica i en com ho explica, hi trobem una història propera, que avui resta enterrada per la realitat de fireta, cada vegada menys rica, menys pròpia, més semblant a tantes històries previsibles.

L'any 1925 un grup d'empordanesos, agrupats a l'Ateneu Empordanès de Barcelona, se sentien lluny de casa, enyoradissos i alhora compromesos amb la seva terra. Una situació, tot ple-

gat, que ja ens informa de com de lluny n'era, l'Empordà, de Barcelona, i de les condicions de vida locals respecte a la capital. La pruija de promocionar la seva terra els portà a planificar una obra monumental en el seu moment: una guia il·lustrada de cadascun dels pobles de mar, voraviu mediterrani que feia tan sols divuit anys s'havia batejat com a Costa Brava. De Blanes a Portbou, un rosari de viles pescadores i manufactureres, amb història i històries pròpies, economies precàries, verges els paisatges i immaculat el desig de progrés dels seus homes i dones. Una costa que vivia el festeig escadus-

ser dels estiuejants de ciutat, artistes i bohemis, cadascú hi trobava el seu paradís per refer el cos i l'esperit.

Primeres plomes com Sagarra, Rahola, Puig Pujades, Isern i d'altres presentaven el seu racó de món i ens parlaven de les raons del seu paradís particular, de les facilitats per arribar-hi, de la bonhomia dels naturals, de les singularitats tan arrelades. Junts ens representaven un petit país en l'intermedi de la Mancomunitat a la República, amb noves carreteres i camins acabats d'inaugurar, uns trens petits que articulaven uns circuits per a homes i mercaderies, un projecte de país

Un acurat marc narratiu per als setges de Girona

DANI VIVERN

Gerard Bussot (Sant Feliu de Guíxols, 1957) ha publicat força llibres d'assaig sobre història local, però mai narrativa. *Temps d'herois* és la seva primera novel·la, i s'hi nota el seu gust per la investigació històrica. El llibre, de 760 pàgines, imposa, de la mateixa manera que pot imposar una òpera a l'espectador poc avesat al gènere. Però ja el primer capítol provoca en el lector l'efecte motivador d'una inspirada obertura operística. A partir d'aquí, quan s'entra en el primer dels tres «moviments» en què s'estructura l'obra, la lectura ja no es pot deixar de banda. Estem atrapats.

Les descripcions són tan treballades i efectives que fan pensar en l'ambientació de les millors sèries britàniques d'època. I són, en gran part, les responsables de convertir *Temps d'herois* en una *Guerra i pau* a escala gironina. Els personatges estan tan ben perfilats que no hi ha fractura en la versemblança amb la qual tots ells (històrics o ficticis) es mouen dins del fil conductor argumental i veritable protagonista: els darrers mesos del tercer setge de Girona, el 1809. De fet (i reprement el símil operístic) trobem que la trama és potser allò menys important, perquè coneixem els fets a l'avançada. I l'autor, conscient d'això, no cau a la

trampa de forçar escenes efectistes. En té prou amb el dramatisme bèl·lic (pintat amb un realisme a vegades escruixidor), amb uns diàlegs versemblants i amb un ritme sostingut per aconseguir la plena potència narrativa. Els personatges són molt nombrosos, però no s'acumulen en un caos ingovernable. Al contrari, amb només uns quants (contrapunt els uns dels altres) s'aconsegueix bastir un esbós argumental simple, en què acaben interessant més les descripcions psicològiques, els detalls històrics, tècnics, geogràfics i militars que la resta d'elements.

Conscient que aquesta és la recepta de la novel·la històrica seriosa, l'autor ha farcit el text amb codis QR que remeten a bibliografia sobre aquell episodi. Podem saber i completar les biografies d'Augereau, Saint-Cyr, Massanas, Álvarez de Castro, Josep Pujol *Boquica*, Bolívar, Nash, Minali, Fournàs, els Bivern, i buscar informacions sobre llocs, fets i dades que puntegen tot el text, i el fan viu i versemblant. En tot cas, se'n podria estalviar algun excurs (com el referit al Château Lafite, per exemple) que resulta interessant però gratuït en aquell context. Algunes expressions en francès no del tot correctes s'haurien de polir en una desitjable segona edició.

tot just traçat, un any i mig després del primer cop de sabre del segle. La guia enfocava el futur amb mirada clara, i s'esmerçava per promocionar aquella promesa. Era una iniciativa privada, una mica naïf, com els anuncis que poblaven la guia, la sostenien i li donaven un punt d'utilitat entre tanta poesia.

Noranta anys més tard, Sidillà, una editorial bisbalenca que recupera escenaris i territoris, ens torna a portar a casa aquell meritori treball. Les reedicions no són innocents i per això hi descobrim els orígens d'aquest món particular que entre tots hem transformat. Gairebé un segle i moltes lliçons per repassar. Posada davant el mirall, aquella Costa Brava fundacional, sen-

se marines residencials, autovies, exotismes, urbanitzacions ni gratacels, es presenta com el pot de les essències del tresor que ens pensem que tenim, avui cada cop més esbravat. Els autors d'avui revisiten aquell passat, i entre passat i present, com en els vells àlbums de família, descobrim la bellesa senzilla de la pubilla, del mas avui revestit de cartró pedra, el resultat de promeses buides del milhomes que va sentir cants de sirenes, i pensem que potser era inevitable. I en aquest balanç ens refugiem en el rerepaís, darrer bastió de genuïnitat, i en la terra, i en el bon vi i les platges llunyanes, una línia a l'horitzó fora de temporada, un somni recurrent, una lliçó per aprendre.

Bussot, Gerard

Temps d'herois. ***El setge de Girona de 1809***

Coll. El Fil de la Història

Efadós, 2016. 760 p.

Des de Galdós fins avui s'han escrit moltes pàgines sobre els setges de Girona, però la majoria de gironins les desconeixen o, en tot cas, només n'han llegit referències o extractes. Aquestes que ha escrit Bussot hi afegeixen l'esperit que ha d'animar tota bona narració, i que en fa un més que probable èxit editorial i, amb el temps, una peça clàssica.

La Costa Brava. ***Àlbum guia. 1925***

Edicions Sidillà

La Bisbal, 2017. 368 p.